

บทที่ 5 ความก้าวร้าว

5.1 นิยามของความก้าวร้าวในความหมายของ

- 5.1.1 นักจิตวิเคราะห์
- 5.1.2 นักจิตวิทยาสังคมการทดลอง
- 5.1.3 นักสัตว์ศาสตร์

5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความก้าวร้าว

- 5.2.1 ทฤษฎีทางสัญชาตญาณและชีววิทยา
- 5.2.2 ทฤษฎีแรงขับ
- 5.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้

5.4 เงื่อนไขทางบุคลิกภาพและสถานการณ์

- 5.4.1 เงื่อนไขทางบุคลิกภาพ
- 5.4.2 การศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีความก้าวร้าว
- 5.4.3 สถานการณ์ที่นำไปสู่ความก้าวร้าว
 - 5.4.3.1 ภูกใจมีต่องอกผื่น
 - 5.4.3.2 เมื่อยู่ต่อหน้าคนดู
 - 5.4.3.3 เมื่อไม่ต้องแสดงตน
 - 5.4.3.4 อิทธิพลของเครื่องดื่มมีนeme

5.5 สรุป

ความก้าวหน้า

คงจะไม่มีวันไหนเลยในรอบปีที่เรายิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่านโดยไม่พบข่าวการทำร้ายร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน ดูเหมือนป่าวประกาศหอดร้ายกรุณตามหน้าหนังสือพิมพ์จะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของเราในปัจจุบันก็ว่าได้ นอกจากหนังสือพิมพ์แล้ว สื่อมวลชนชนิดอื่นเช่น วิทยุ โทรทัศน์ ก็เสนอข่าวทำงานองเดียวกันนี้ให้เราได้เห็นทุกเมื่อเชื่อวัน หากการฉกชิงวิริราษ ทำร้ายเจ้าทรัพย์ ไปจนกระทั่งการทำลายสังฆารพันธ์กันเป็นสองครั้งระหว่างประเทศและเชื้อชาติมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ประมาณว่าตั้งแต่เมื่อปีที่มีการบันทึกข้อมูลเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เราได้มีสองครั้งเกิดขึ้นแล้วถึง 14,600 ครั้งแล้ว โดยเฉลี่ยประมาณ 3 ปีต่อครั้ง (Montagu, 1976) และถ้าจะนับรวมถึงจำนวนชีวิตและทรัพย์สินที่จะต้องสูญเสียไปในสองครั้งทั้งหมด คงเป็นสิ่งที่ประมาณค่าไม่ได้เลย

เหตุใดมนุษย์จึงต้องมีพฤติกรรมก้าวหน้า และทำลายสังฆารพันธ์และกัน ? มนุษย์มีสัญชาตญาณสัตว์ป่าอย่างที่บางคนเชื่อ เช่นนั้นหรือ ? หรือว่าความก้าวหน้าเป็นสิ่งที่เราเรียนรู้จาก การมีชีวิตอยู่ในสังคม ? มนุษย์ในทุกสังคมมีความก้าวหน้าเพื่อที่จะมีความก้าวหน้ามีเฉพาะกลุ่มบุคคลบางหมู่บางเหล่า ?

ในบทนี้ จะได้กล่าวถึงความหมายของความก้าวหน้าตามนิยามของนักสังคมศาสตร์และจิตวิทยา ตลอดจนถึงทฤษฎีต่าง ๆ ที่พูดไว้เกี่ยวกับเรื่องความก้าวหน้า รวมทั้งเงื่อนไขบางประการ ที่นำไปสู่ความก้าวหน้าทั้งทางบุคคลิกภาพและทางสถานการณ์

5.1 นิยามของความก้าวหน้า

มีผู้ให้ความหมายของความก้าวหน้าต่างกันออกไปมากมายขึ้นอยู่กับความเชื่อของแต่ละบุคคล ในที่นี้ผู้เขียนจะขอกล่าวถึงความก้าวหน้าในความหมายของนักจิตวิทยาสกุลจิตวิเคราะห์ การเรียนรู้ทางสังคมและนักสัตวศาสตร์ไว้เป็นสังเขปดังนี้

5.1.1 ความก้าวหน้าในความหมายของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic)

ตามความเชื่อของทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น ความก้าวหน้าเป็นการแสดงออกของ พลังงานอย่างหนึ่ง พวทนี้มีความเชื่อว่า ในการเจริญเติบโตของมนุษย์นั้น พลังงานทางความ

ก้าวร้าวจะเกิดขึ้นและสะสมอยู่เรื่อย ๆ ในบุคคล พลังงานเหล่านี้จะต้องมีแหล่งที่จะถูกขับออกไปไม่ทางตรงก็ทางอ้อม และพลังงานเหล่านี้อาจจะถูกขับออกจากในลักษณะที่สังคมยอมรับหรือไม่ก็ได้ ถ้าเป็นทางที่สังคมยอมรับก็อาจจะออกมากในทางกิจกรรม เช่นเล่นกีฬา หรือการトイัวที่เป็นด้าน และถ้าออกมากในทางที่สังคมไม่ยอมรับก็อาจจะเป็นการทำร้ายซึ่งต่อหน้าคนอื่น หรือเป็นมีชีวิตอื่นเสมอไป พลังความก้าวร้าวอาจถูกใช้ให้กลับเข้ามาสู่ตัวบุคคลผู้นั้นเองก็ได้ ดังเราเห็นจากกรณีที่บุคคลบางคนชอบทำร้ายตนเองด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ แต่ที่รุนแรงที่สุดเห็นจะเป็นการฆ่าตัวเอง ซึ่งหากได้พบเห็นกันอยู่เป็นประจำ

หากเชื่อตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เรา ก็จะพบว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กับมนุษย์ที่เดียว และความก้าวร้าวนี้ถูกขัดขวางไม่ให้แสดงออกในทางที่สังคมยอมรับ อาจเป็นอันตรายไม่เฉพาะแก่บุคคลผู้นั้น แต่ยังเป็นอันตรายถึงผู้อื่นและสังคมด้วย ดังนั้นหน้าที่ประการหนึ่งของสังคมก็คือ คอยใส่ใจดูแลให้ความก้าวร้าวนี้ให้มีโอกาสได้แสดงออกในทางสร้างสรรค์ แทนที่จะเป็นการทำลายล้างกันเอง

5.1.2 ความก้าวร้าวในความหมายของนักจิตวิทยาสังคมการทดลอง (Social-experimental)

กลุ่มนี้มีความเห็นว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้เช่นเดียวกันกับพฤติกรรมเรียนรู้ทางสังคมชนิดอื่น ความหมายของความก้าวร้าวในการนี้ไม่ได้เกิดจากสัญชาตญาณ หรือเป็นพลังงานที่สะสมและต้องการแสดงออก ความก้าวร้าวในแบบนี้เป็นเพียงการเรียนรู้จากประสบการณ์สิงแวดล้อมของบุคคล และนิยามของกลุ่มนักจิตวิทยาสังคมการทดลองนี้ ก็จำกัดพฤติกรรมก้าวร้าวแค่ปฏิกริยาทางพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ และในสภาพสิงแวดล้อมบางชนิดที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมนี้เท่านั้น

5.1.3 ความก้าวร้าวในความหมายของนักสัตวศาสตร์ (Ethology)

คอนราด โลเรนซ์ (Konrad Lorenz, 1966) ได้พยายามศึกษาเรื่องสัญชาตญาณ การต่อสู้ของมนุษย์และสัตว์มาเป็นเวลานาน และได้ตั้งเป็นสมมติฐานว่า ความก้าวร้าวนี้ไม่ใช่เป็นสิ่งเฉพาะในตัวของมันเอง แต่เป็นขบวนการที่จะคุ้มครองตนของสิ่งมีชีวิตต่างหาก เขากล่าวว่าการต่อสู้ภายในเผ่าพันธุ์เองจะช่วยลดจำนวนสมาชิกของเผ่าพันธุ์ให้มีจำนวนที่ไม่มากเกินไป ทั้งนี้เพื่อการมีสมาชิกที่มากขึ้นอยู่ตลอดเวลาของเผ่าพันธุ์ได้ตามจันทร์ไปสู่การแก่ง

ย่าง การขาดแคลนปัจจัยพื้นฐาน และมีปัญหาที่ตามมาอย่างมากมาย ดังนั้นการต่อสู้ของเฝ้าพันธ์ จึงเป็นสัญชาติญาณของมนุษย์และสัตว์ที่จะลดจำนวนสมาชิกให้สมดุลย์ และเพื่อความอยู่รอด ของเฝ้าพันธ์นั้น ๆ เองในที่สุด

โลเรนส์ เชื่ออย่างจริงจังว่า การเพิ่มของประชากรที่มีอัตราสูงอย่างน่าอันตรายนี้จะนำไปสู่การเพิ่มของความก้าวร้าวในหมู่ของประชากรในที่สุดด้วย เขายังให้ความเห็นต่อไปอีกว่า คนหรือสัตว์ในเฝ้าพันธ์เดียวกันจะมีความก้าวร้าวต่อกัน มากกว่าการก้าวร้าวข้ามเฝ้าพันธ์ และ จุดมุ่งหมายของความก้าวร้าวภายในเฝ้าพันธ์ก็คือ ความต้องการที่จะให้สมาชิกแต่ละคนได้มีอาณาจารส่วนตัวในการที่จะมีชีวิตอยู่ได้ แทนที่จะต้องอยู่ร่วมกันอย่างแออัด นอกจากนี้ความก้าวร้าวภายในเฝ้าพันธ์ยังมีผลกระทบต่อการเลือกคู่ครอง เช่น คนแข็งแรงเท่านั้นที่จะมีชีวิตอยู่รอดและให้กำเนิดเฝ้าพันธ์สืบไป

ความก้าวร้าวถูกยกย่องเป็นสิ่งเหลวไหลในความคิดของโลเรนส์ก็ต่อเมื่อมนุษย์ขาดความยับยั้งในการทำลายล้าง คือแทนที่จะใช้ความก้าวร้าวเพื่อความอยู่รอดของเฝ้าพันธ์ มนุษย์กลับคิดค้นหาอาวุธที่มีแสนนานุภาพร้ายแรงมาทำลายล้างกัน โลเรนส์เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ไม่เหมือนสัตว์อื่น ๆ ตรงที่เราไม่ได้ถูกสร้างมาให้มีอาวุธประจำตัวที่จะเข่นฆ่ากันได้เช่นสัตว์อื่น ๆ ถ้าธรรมชาติได้สร้างให้มนุษย์มีเขี้ยวเล็บเข่นฆ่ากันได้เอง เราคงไม่ต้องไปคิดคันวิธีหรืออาวุธร้ายแรงที่จะทำลายล้างกัน และความก้าวร้าวของมนุษย์ชาติก็คงไม่รุนแรง หรือเพิ่มจำนวนมากเช่นในปัจจุบันนี้เป็นแน่

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นความเชื่อเกี่ยวกับความก้าวร้าวในความหมายของนักทฤษฎี จิตวิเคราะห์ นักจิตวิทยาสังคม การทดลอง และนักสัตวศาสตร์

อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความของความก้าวร้าวในที่นี้ผู้เขียนขอใช้แนวคิดตามนักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเรื่องความก้าวร้าว คือ บารอน (Baron, 1977) เขาได้กล่าวถึงนิยามความก้าวร้าวเอาไว้ว่าเป็น “พฤติกรรมใดก็ตาม ที่มีจุดมุ่งหมายในการทำร้าย หรือทำให้เกิดการบาดเจ็บแก่สิ่งมีชีวิตอื่น ๆ โดยที่สิ่งมีชีวิตนั้น พยายามหลีกหนีจากการถูกทำร้ายนั้น ๆ”

ความก้าวหน้าในรูปแบบที่ Barton กล่าวไว้ มีคุณลักษณะหลายประการคือ

ก. พฤติกรรมได้ก่อความในคำจำกัดความนี้ได้เปิดไว้กว้างมาก ตั้งแต่พฤติกรรมที่เป็นการกระทำหรือเป็นคำพูดก็ได้ทั้งสิ้น

ข. มีจุดมุ่งหมายในการทำร้าย หมายความถึง พฤติกรรมนั้น ๆ จะต้องมีจุดมุ่งหมายที่จะทำร้าย ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่มีจุดมุ่งหมายในการทำร้ายก็ไม่จัดเป็นพฤติกรรมก้าวหน้า ตัวอย่างเช่น นาย ก. ทำปืนลันฤกษ์นาย ข. การกระทำของนาย ก. แม้จะทำให้นาย ข. ได้รับบาดเจ็บก็ตาม แต่ไม่จัดเป็นความก้าวหน้า หรือในกรณีที่นายแพทัยฉีดยาให้คนไข้ และแม้ว่าการฉีดยาเป็นการกระทำที่คนไข้เข้าใจก็ตาม พฤติกรรมของนายแพทัยก็ไม่ถือว่าก้าวหน้า อย่างไรก็ตามจุดมุ่งหมายในการกระทำบางลักษณะก็ไม่ชัดเจน เช่นในกรณีของการฉีดยา ถ้าแพทัยมีความรู้สึกไม่ดีต่อคนไข้ และแก้ลังฉีดให้คนไข้เข้าใจ เนื่องจากการแพทัยแม้จะถือว่าช่วยคนไข้ก็ตาม แต่มีจุดมุ่งหมายซ่อนเร้นในการทำให้เข้าโดยเจตนา ถือเป็นความก้าวหน้าได้

ก. ต่อสั่งมีชีวิตอื่น ๆ คำจำกัดความนี้บอร์นมั่งเนพะความก้าวหน้าที่มีต่อบุคคลหรือสัตว์ และไม่ได้รวมถึงสิ่งของหรือวัตถุ ดังนั้นบุคคลที่โทรศัพต์ผู้อื่นและมาระบายน้อยอักด้วยการเดกระโจน จึงไม่จัดว่าทำสั่งมีพฤติกรรมก้าวหน้าตามความหมายนี้

ก. โดยสั่งมีชีวิตนั้น พยายามหลีกเลี่ยงจากการถูกทำร้าย หมายความถึงคำจำกัดความนี้มิได้รวมถึง พฤติกรรมผิดปกติทางจิตใจอื่น ๆ เช่น ในกรณีที่มีบุคคลบางคนแสร้งหาความสุขด้วยการทำร้ายผู้อื่น หรือชอบให้ผู้อื่นมาทำร้ายตน รวมทั้งการฝ่าบางประเภทที่เป็นการช่วยให้สั่งมีชีวิตนั้นพ้นจากความทุกข์ทรมาน เช่น ยิงม้าที่ขาหักเป็นต้น เหล่านี้มิได้ถือเป็นพฤติกรรมก้าวหน้าแต่อย่างใดในคำจำกัดความนี้ เพราะผู้ถูกทำร้ายมิได้พยายามหลีกหนีจากการทำร้ายนั้น

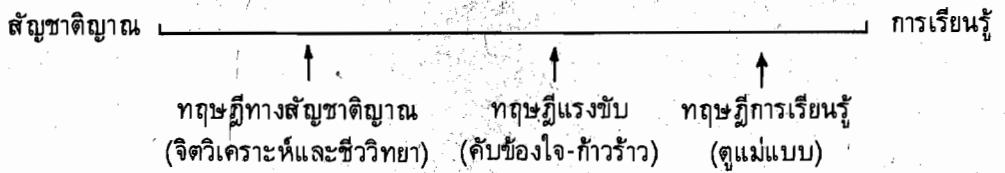
กล่าวโดยสรุป จากคำจำกัดความนี้จะเห็นว่าความก้าวหน้าเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่มีความเกี่ยวข้องทางสังคมหลายระดับเช่น ระหว่างมีชีวิตอย่างน้อย 2 สิ่ง คือ ผู้รุกราน และเหยื่อ นอกจากนี้มีความเกี่ยวข้องทางแรงงานขับเข้ามาประกอบ คือแรงงานที่จะทำร้ายผู้อื่น และแรงงานที่จะหลีกหนีการถูกทำร้ายนั้น ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันก็คือ พลังอำนาจของ

ผู้รุก และผู้ต้าน จะต้องแตกต่างกัน การทำร้ายผู้อื่นได้นั้นจะต้องหมายความว่าผู้รุกจะต้องมีพลังอำนาจพอที่จะเอาชนะการต่อต้านของฝ่ายตรงข้ามได้ ด้วยประสาดท้ายของความเกี่ยวข้องกันก็คือ สภาพสิ่งแวดล้อมและกาลเวลา กล่าวคือ ผู้รุกราน และเหยื่อจะต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่การรุกจะเกิดขึ้นได้ ถ้าผู้รุกอยู่ข้างนอกเหนือ และเหยื่อยังอยู่ข้างโลกใต้ การรุกรานอาจทำได้โดยไม่สะดวกนักเป็นต้น

5.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว

เนื่องจากความก้าวร้าวเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาข้านานแล้ว นักจิตวิทยาและนักสังคมสิ่งแวดล้อมต่างก็ให้ความสนใจในการเกิดขึ้นของปรากฏการณ์นี้ของมนุษย์และสัตว์มาก ก่อให้เกิดเป็นความเชื่อหลายประการ เริ่มตั้งแต่การมองความก้าวร้าวว่าเป็นส่วนเรوار้ายของมนุษย์และสัตว์ เป็นสัญชาตญาณส่วนเม็ดของสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่คอยจ้องแต่จะทำลายล้างซึ่งกันและกัน บ้างก็ว่าเป็นแรงขับที่ถูกเก็บกด และบ้างก็ว่าเป็นการเรียนรู้จากการเห็นตัวอย่างในสังคม ในที่นั้นผู้เขียนขอแบ่งความเชื่อออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. กลุ่มที่เน้นเรื่องสัญชาตญาณ (Instinct Theory)
2. กลุ่มที่เน้นเรื่องแรงขับ (Drive Theory)
3. กลุ่มที่เน้นเรื่องการเรียนรู้ (Social-learning Theory)

5.2.1 ทฤษฎีทางสัญชาตญาณและชีววิทยา

ตามแนวคิดของฟรอยด์ (Freud) และทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้นได้รากฐานมาจากความเชื่อทางสรีวิทยา กล่าวคือ มนุษย์มีความต้องการทางสรีวิทยาอยู่เสมอ และเมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นก็ได้ก่อให้เกิดความกระวนกระวายใจ และความกดดันขึ้นแก่บุคคลภายเป็นผลลัพธ์ที่ร่างกายจะต้องขับออกไปตามวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนั้นพัฒนาความก้าวร้าวนี้จึงเป็นสิ่งที่เกิดจาก

การสะสูของความต้องการทางร่างกายนี้เอง เป็นสัญชาติญาณส่วนหนึ่งของสิงมีชีวิต

ความเชื่อของ פרอยด์นี้ เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อมานถึงยุคหลัง פרอยด์ พากลูกคิษย์ได้มองเรื่องของความก้าวร้าวเสียใหม่ โดยกล่าวว่าความก้าวร้าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของ “อีโก” (เป็นส่วนความเป็นจริงของบุคลิกภาพมนุษย์) แทนที่จะนำความก้าวร้าวไปไว้ในส่วนของสัญชาติญาณที่ทำไปโดยไม่มีเหตุผล (Id) พากนี้เชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นผลมาจากการที่มนุษย์ปรับตัวเข้ากับความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม และไม่ใช่เป็นสิ่งเลวร้ายแต่อย่างใด แม้ว่ากุญแจทุกชิ้นจะมีความเชื่อพื้นฐานของ פרอยด์ไว้ว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่พัฒนามาจากพัฒนาของสัญชาติญาณอยู่นั่นเอง เพียงแต่มาเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่พัฒนาให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงนั่นเท่านั้น

นอกจากแนวความคิดของนักทฤษฎีสกูลจิตวิเคราะห์แล้ว กลุ่มนักสัตวศาสตร์ Ethologist (แขนงวิชาที่แยกมาจากชีววิทยา) ยังมีความสนใจศึกษาแบบแผนพฤติกรรมทางสัญชาติญาณของสิงมีชีวิตมาก นักสัตวศาสตร์มักจะศึกษาพฤติกรรมของสิงมีชีวิต ในสภาพธรรมชาติเพื่อสำรวจหาความเข้าใจในแบบแผนทางพฤติกรรมของสัตว์เหล่านั้นอย่างชัดเจนและนำมาประยุกต์ในการเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้อีกด้วย

ในเรื่องของความก้าวร้าวนี้ นักสัตวศาสตร์มีความเห็นใกล้เคียงกับพากนักจิตวิเคราะห์มาก กล่าวคือพากนี้มีความเชื่อว่าการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว (หรือพฤติกรรมอื่นใดนั้น) นั้น กำเนิดจากการที่พัฒนาได้ถูกเก็บสะสมเอาไว้มาก ๆ แต่กลุ่มนี้มีความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวนั้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการแสดงความก้าวร้าวจะเกิดโดย ๆ ไม่ได้ จะต้องมีสิ่งกระตุ้นเกิดขึ้นเป็นตัวล่อ พฤติกรรมก้าวร้าวจึงปรากฏตามมา กลุ่มนี้จึงย้ำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวล่อกับพฤติกรรมก้าวร้าวจะต้องเกิดร่วมกันเสมอ

กล่าวโดยสรุป ทั้งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และทฤษฎีทางชีววิทยานี้ ต่างก็มองความก้าวร้าวว่าเกิดจากพัฒนาที่ร่างกายเก็บสะสมเอาไว้ และมาแสดงออกในลักษณะของความก้าวร้าว แต่ทฤษฎีทางชีววิทยานี้ได้เปรียบกว่าทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์อยู่ตรงที่ ได้นำปัจจัยหรือตัวกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมเข้ามาสัมพันธ์กับการแสดงความก้าวร้าวด้วย แต่ทั้ง 2 ทฤษฎีต่างก็เชื่อในเรื่อง

ของสัญชาตญาณความก้าวร้าวว่าเป็นส่วนที่กำหนดขึ้นเองภายในบุคคลและสัตว์ อาจจะเรียกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบ

5.2.2 ทฤษฎีแรงขับ

สมมุติว่า ท่านมีธุระจะต้องไปขึ้นรถไฟให้ทัน ปรากฏว่ารถที่นั่งไปยังเกิดแตกโดยที่ในรถไม่มี Yang-orange ให้ และเป็นถนนเปลี่ยวที่ไม่ใครมีรถวิ่งผ่าน ท่านจะรู้สึกอย่างไร ? โมโห ? ฉุนเฉียว ? มุขย์ทุกคนคงเคยประสบเหตุการณ์ที่ทำให้เราต้องหัวเสีย หงุดหงิด โกรธแค้น กันแบบทั้งตัว และแต่ละคนก็คงมีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อความหงุดหงิดในลักษณะที่แตกต่างกัน ทฤษฎีแรงขับมีความเชื่อว่า ความก้าวร้าวจะมีสาเหตุโดยตรงมาจากการคับข้องใจ (Frustration)

ผู้ที่เป็นตัวตั้งตัวตี่ในความเชื่อนี้ได้แก่ ดอลลาร์ดและเพื่อน (Dollard et al, 1939) เขา มีความเห็นว่าความคับข้องใจจะเป็นสาเหตุทำให้เกิดปฏิกิริยา ก้าวร้าวเสมอ ถ้าแปลตรงตัวตาม ทฤษฎีนี้ ก็จะหมายความว่า ความคับข้องใจนั้นไม่ว่าจะเกิดจำนวนสักน้อยนิดหรือมากมายเพียง ใดก็ตาม ย่อมจะต้องนำไปสู่การแสดงออกถึงความก้าวร้าวเสมอ

อย่างไรก็ตามความเชื่อของนักทฤษฎีกลุ่มนี้ได้รับการคัดค้านจากนักจิตวิทยาผู้อื่นอีก หลายท่าน โดยเฉพาะในแห่งที่ว่าความคับข้องใจไม่จำเป็นที่จะต้องนำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าว เสมอไป ในปี 1941 นักจิตวิทยาชื่อ มิลเลอร์ (Miller) จึงได้ทำการปรับปรุงสมมุติฐานของ ทฤษฎีเสียใหม่โดยกล่าวเป็นกลาง ๆ ว่า “ความคับข้องใจจะทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้หล่าย ประเภท และความก้าวร้าวที่จะเป็นปฏิกิริยาตอบโต้ประเภทหนึ่งเท่านั้น” แต่การปรับปรุงความ เชื่อของทฤษฎีตั้งกล่าวก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาหมดไป โดยเฉพาะตัวทฤษฎีเองก็ไม่ได้ให้ความกระจ่าง ว่า เมื่อไรความคับข้องใจจึงจะนำไปสู่ปฏิกิริยาตอบโต้ของความก้าวร้าว หรือเมื่อไรจะนำไปสู่ ปฏิกิริยาตอบโต้ชนิดอื่น ? และยังไปกว่านั้นคำว่า “ความคับข้องใจ” นี้จะหมายถึงอะไรแน่ ? หมายถึงอุปสรรคจากสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ความต้องการไม่บรรลุผล ? หรือจะหมายถึงสภาพ อารมณ์ภายในที่เกิดเมื่อพฤติกรรมถูกขัดขวาง ? ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้การศึกษาในเรื่อง ความก้าวร้าวไม่ก้าวไปทางที่ควรในระยะแรก

ต่อมาในปี 1962 นักจิตวิทยาสังคมชื่อ เบอร์โกวิท (Berkowitz) "ได้ทำการปรับปรุง ทฤษฎีแรงขับอีกรั้งนี้ ความเห็นของเขามีดังต่อไปนี้คือ

ก. สภาพอารมณ์ที่ถูกปิดกัน “ไม่ให้ไปถึงจุดหมายที่ต้องการ จะเป็นปัจจัยทำให้บุคคลโกรธ
ข. ความโกรธจะไม่นำไปสู่ความก้าวร้าวในทันที แต่อารมณ์โกรธ จะทำให้บุคคลเตรียมพร้อมที่จะก้าวร้าว

ค. ความก้าวร้าวจะเกิดได้ต้องมีตัวกระตุ้นที่เหมาะสม ตัวกระตุ้นนี้อาจเป็นสิ่งในสถานการณ์ดีๆ/ปัจจุบันก็ได้ อาจเป็นสิ่งที่อยู่นอกหรือในตัวบุคคลผู้นั้นถ้าความโกรธมีปริมาณรุนแรงมากพอ

ง. การแสดงความก้าวร้าวป่วย ๆ จะก่อให้เกิดเป็นอุปนิสัยก้าวร้าว แม้ในระยะหลังที่ปราศจากความคับข้องใจ ก็อาจแสดงความก้าวร้าวอีกมาได้เช่นกัน

ตัวกระตุ้น

		ไม่มี	มี
ความโกรธ	ไม่มี	ไม่เกิดความก้าวร้าว	ไม่เกิดความก้าวร้าว
	มี	ไม่เกิดความก้าวร้าว	เกิดความก้าวร้าว

รูปที่ ๕.๑ ตารางความเชื่อของเบอร์โภวิท จะเห็นได้ว่าความก้าวร้าวจะเกิดในสถานการณ์เดียว คือเมื่อมีทั้งความโกรธและตัวกระตุ้น ส่วนในสถานการณ์อื่น ๆ ถ้ามีเพียงปัจจัยหนึ่งปัจจัยใด ก็จะไม่เกิดความก้าวร้าวได้

เบอร์โภวิทได้ทำการทดลองเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีหลายครั้ง ส่วนใหญ่การทดลองของเขายังได้ทำในลักษณะดังนี้คือ

1. นำบุคคลมาทำการทดลอง และให้บุคคลที่เราเตรียมไว้ทำการยื่นให้บุคคลแรกโกรธ
2. เมื่อเห็นว่าผู้นั้นโกรธแล้ว ก็ให้เขาได้เผชิญกับสิ่งกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ให้คุ้นเคยประเภทผ่านอย่างโดย ráy หรือเผชิญกับสิ่งเร้าที่ไม่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น หนังรักหรือซีรีส์

3. หลังจากนั้นให้เขามีโอกาสแสดงความก้าวหน้าโดยการให้กดปุ่มกระดับไฟฟ้าลงโทษบุคคลที่เราเตรียมเอาไว้ (เป็นการลงโทษหลอก ๆ ที่ผู้ทำไม่รู้ว่าถูกหลอก)

4. ความรุนแรงของความก้าวหน้า ผู้ทดลองใช้วิธีการนับจำนวนครั้งที่บุคคลผู้นั้นลงโทษผู้อื่นโดยการกดปุ่มกระดับไฟฟ้า และความยาวสั้นของการปล่อยกระดับไฟฟ้า ดังนั้น หากนาย ก. มีความโกรธแค้นมาก และได้ดูภาพยันต์ที่ชี้ว่าความโกรธให้มากขึ้น เขายังจะลงโทษนาย ข.อย่างรุนแรงและบ่อยครั้งกว่านาย ค. ที่ไม่โกรธ หรือนาย ง. ที่โกรธแต่ไม่ได้เห็นสิ่งกระตุ้นที่ชี้ว่าให้อยากแสดงความก้าวหน้าอีกไป

โดยทั่ว ๆ ไป การทดลองของเบอร์โภวทิพรัสบผลสำเร็จพอประมาณ กล่าวคือ ความโกรธจะมีผลอย่างยิ่งต่อปฏิกิริยา ก้าวหน้าของบุคคล แต่สำหรับเรื่องสิ่งกระตุ้นนั้นยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างเด่นชัด ว่าสิ่งกระตุ้นจะนำไปสู่พฤติกรรมก้าวหน้าอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ดี เราคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า สภาพความคับข้องใจหรือสภาพอารมณ์โกรธจะนำไปสู่พฤติกรรมก้าวหน้าได้ หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือความก้าวหน้านั้นมีสาเหตุจากการหนึ่งมาจากการณ์โกรธที่เป็นความคับข้องใจนั้นเอง

5.2.3 ทฤษฎีการเรียนรู้

ในยุคที่ภาคยนตร์jinกำลังภายในกำลังเพื่อตามหน้าจอโทรศัพท์นั้น เคยมีข่าว ปราภูทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีเด็ก ๆ หลายคนพยายามจะเลียนแบบใช้วิชาตัวเบากระโดดกระโดลงมา เป็นผลให้ได้รับอุบัติเหตุแข้งขาหักหลายราย นอกจากนี้รา็ก็คงจะเคยเห็นเด็ก ๆ ชอบเล่นมีดดาบหรือทำท่าฟันกันตามกระบวนการท่าที่จดจำจากภาคยนตร์ชุดต่าง ๆ ที่ดูกันอยู่ เป็นประจำ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นตัวอย่างของคำอธิบายเกี่ยวกับความก้าวหน้าตามหลักของทฤษฎีที่สามได้เป็นอย่างดี นั่นคือความก้าวหน้าเป็นสิ่งเรียนรู้

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์เรียนรู้โดยการเลียนแบบ สังเกต และจดจำจากแม่แบบ (Modeling) โดยเฉพาะการเรียนรู้จากแม่แบบนั้นทางกลุ่มที่เชื่อเรื่องเรียนรู้นี้เห็นว่ามีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่นใด จอห์นสัน (Johnson, 1972) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้จากแม่แบบว่ามีความสำคัญดังต่อไปนี้คือ

ก. ทำให้รู้วิธีการตอบสนองอย่างใหม่ การจดจำจากแม่แบบนั้น บุคคลได้เรียนรู้วิธีการที่แม่แบบใช้ ซึ่งอาจเป็นวิธีการใหม่ ๆ ที่เขาไม่เคยได้รู้มาก่อน และนอกจากนี้การดูแบบ

และมาทำตามก็มักจะทำได้อย่างไม่คร่ำคราดណั้น ก้าวคือทำได้ง่ายกว่าวิธีอื่น และไม่ต้องการการฝึกซ้อมมากนัก

บ. ช่วยระงับ/กระตุนให้เกิดพฤติกรรมง่ายเข้า การเรียนรู้จากแม่แบบนั้นให้ผลทั้ง 2 ลักษณะ คือ ถ้าแม่แบบทำพฤติกรรมอะไรออกไปแล้วได้รับโทษจากการกระทำนั้น จะมีผลทำให้ผู้ที่เฝ้าอยู่ไม่ทำพฤติกรรมตามแม่แบบนั้นได้ เช่น ถ้าเด็กหญิงเห็นพี่ชายเออนขโนยเงินคุณแม่แล้วถูกตี เด็กหญิงอาจไม่ทำพฤติกรรมโนย เพราะกลัวถูกคุณแม่ตี หรือในขณะเดียวกันถ้ามีครัวสักคนหนึ่งในกลุ่มแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกไป ให้เป็นแบบอย่างกับกลุ่ม คนทั้งกลุ่มอาจพร้อมใจกันทำตามพฤติกรรมที่แม่แบบแสดงไปก่อนแล้วก็ได้ ตัวอย่างเช่นถ้าในกลุ่มผู้มายืนประท้วงการขึ้นค่าโดยสารรถเมล์ มีนาย ก. กำวังอกรมาแล้ววิ่งการขวางป้ายอนอุฐ์สีหน่วงรักษาความปลอดภัยของรัฐบาล การกระทำของนาย ก.อาจเป็นแม่แบบกระตุนให้คนที่ประท้วงทั้งกลุ่มร่วมใจกันปะกันป้ายอนอุฐ์ได้เช่นเดียวกัน เรื่องที่เกิดจากบุคคลเพียงคนเดียว เป็นแม่แบบ จึงกลายเป็นการจราจรย์อย ฯ ขึ้นได้ในเวลาอันรวดเร็ว

ค. ช่วยให้พฤติกรรมที่เรียนรู้แล้วได้แสดงออกง่ายเข้า การสังเกตจากแม่แบบที่ทำพฤติกรรมที่บุคคลเคยเรียนรู้แล้ว จะช่วยทำให้เขามีการแสดงพฤติกรรมนั้นออกได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ตัวอย่างเช่น ให้นาย ก.ทำที่เป็นแห่งหน้ามองห้องพ้าในขณะที่เดินอยู่ในถนนสายที่จราจรในเมืองหลวง ผลจะปรากฏว่าบุคคลที่สัญชาติมาอื่น ๆ จะอดไม่ได้ที่จะทำตามนาย ก. คือแห่งหน้าดูห้องพ้าบ้าง เป็นต้น

นักจิตวิทยาระบุเรียนรู้ที่เชื่อในเรื่องความก้าวหน้าของการเรียนรู้จากแม่แบบนี้คือ แบบดูราและคน (Bandura, Ross และ Ross, 1961) เขาได้ทำการทดลองเรื่องการเรียนรู้ความก้าวหน้าไว้อย่างมีชื่อเสียง วิธีการของเขาก็คือ เขายังได้นำเด็กเล็กคนหนึ่งเข้าไปในห้องที่มีของเล่นอยู่มากมาย เขายังได้พาเด็กไปที่มุมห้องด้านหนึ่งและอธิบายถึงสิ่งที่จะให้เด็กทำที่มีวัสดุเกี่ยวกับการเรียนรู้ไปสเตอร์ให้เด็กвид หลังจากนั้นเขาก็ได้พาผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งเข้าไปในห้องเดียวกับเด็ก โดยให้ผู้ใหญ่คนนี้อยู่อีกมุมหนึ่งของห้อง ผู้ใหญ่คนใหม่นี้ไม่ได้ว่าด้วยรูป แต่จะเล่นกับตุ๊กตาล้มลุกตัวโดยการเตะต่อยและชกตุ๊กตาอีกอย่างรุนแรงถึง 10 นาที เด็กเล็กนั้นได้เห็นการกระทำของผู้ใหญ่คนนี้ตลอดเวลา ต่อมาผู้ใหญ่คนแรกได้นำเด็กผู้นี้ไปในห้องใหม่ที่มีของ

เล่นต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งตุกตาล้มลูก ที่เด็กได้เห็นในห้องแรกด้วย ปรากฏว่าเด็กจะเล่นกับตุกตาล้มลูกในลักษณะที่รุนแรงคล้ายกับที่ได้เห็นแม่แบบ (ผู้ใหญ่) เล่นในช่วงต้น

แบบดูราได้ทำการทดลองเช่นนี้หลายครั้ง โดยแบ่งเด็ก ๆ ออกรเป็นหลายกลุ่ม และนำเด็กที่เห็นแม่แบบที่แสดงกริยา karma ก้าวร้าวกับเด็กที่แม่แบบไม่แสดงกริยา karma ก้าวร้าวมาเปรียบเทียบกัน ผลก็ยังเป็นลักษณะเดิม กล่าวคือเด็กจะแสดงกริยา karma ก้าวร้าวตามแม่แบบที่ได้สังเกต นอกจากนี้ แบบดูร้ายได้แสดงให้เห็นอีกด้วยว่า แม่แบบที่เด็ก ๆ เรียนรู้วิธีการนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กเสมอไป อาจเป็นสิ่งที่เด็กเห็นและสังเกตได้จากจอโทรทัศน์ได้เช่นกัน

ปรากฏว่า ผลสรุปของแบบดูราถูกวิจารณ์ในแง่ของความก้าวร้าวที่มาจากการสื่อมวลชน กล่าวคือ ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันโดยเด็ดขาดนักว่าความโหดร้ายทารุณที่สื่อมวลชนเสนอ โดยเฉพาะทางโทรทัศน์จะเป็นสาเหตุให้เกิดความก้าวร้าวขึ้นในจิตใจของบุคคลอย่างแน่นอน แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่เราจะปฏิเสธไม่ได้จากการทดลองต่าง ๆ ของแบบดูราคือ การเลียนแบบได้นำไปสู่พฤติกรรมหลายประเกท และพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดจากการเห็นจากแม่แบบ หรือเราอาจจะพูดสรุปได้ว่าง ๆ ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวนี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ มากมาย การเรียนรู้โดยการสังเกต และมีแม่แบบก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวได้

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีทั้งสามก็ได้กล่าวถึงสาเหตุของความก้าวร้าวไว้ต่างกัน คือทฤษฎีทางจิตวิเคราะห์ และทางชีววิทยามีความเชื่อว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณ เป็นการแสดงออกของความต้องการทางสัรวิทยา ความก้าวร้าวในที่นี้คือพลังงานที่เก็บสะสมไว้และต้องการแสดงออก ส่วนความเชื่อทางทฤษฎีแรงขับนั้นเห็นว่าสภาพอารมณ์โกรธจะนำไปสู่ความก้าวร้าวได้ โดยเฉพาะเมื่อได้รับสิ่งกระตุ้นที่เหมาะสม ในขณะที่ความเชื่อของทฤษฎีการเรียนรู้นั้น ย้ำในเรื่องความสำคัญของการเลียนแบบโดยเฉพาะจากแม่แบบ ถ้าแม่แบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะมีผลทำให้ผู้สังเกตจดจำและมีพฤติกรรมก้าวร้าวบ้างในโอกาสต่อไป

จากทฤษฎีทั้งสาม คงจะทำให้เรามองเห็นว่าการหาสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวนั้น มีเชิงสิ่งที่จะสามารถเข้าใจได้ง่าย ๆ เพราะสาเหตุของการแสดงความก้าวร้าวนั้นมีมากมาย ความคับข้องใจหรือความโกรธก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่ง หรือการได้เห็นแม่แบบที่ก้าวร้าวก็อาจจะ

เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง รวมทั้งความกดดันภายในบุคคลก็อาจจะเป็นตัวแปรร่วมที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ก้าวร้าวขึ้นได้ทั้งสิ้น เรายังไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็น เพราะสาเหตุใดโดย ๆ ที่รับผิดชอบต่อการ มีพฤติกรรมก้าวร้าวแต่เพียงประการเดียว

5.4 เงื่อนไขทางบุคลิกภาพและสถานการณ์ที่นำไปสู่ความก้าวร้าว

5.4.1 เงื่อนไขทางบุคลิกภาพ

มีบุคลิกภาพชนิดใดหรือไม่ที่มีความก้าวร้าวมากน้อยกว่ากัน? จริงหรือไม่ที่คนที่มีบุคลิกภาพชนิดหนึ่งจะมีความก้าวร้าวมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพชนิดอื่น? คำถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่เกี่ยวเนื่องกับความก้าวร้าวนี้เป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาสนใจศึกษา และส่วนใหญ่ก็มักใช้ วิธีการศึกษาในห้องทดลองโดยใช้การนับจำนวนครั้งในการที่ผู้ถูกทดลอง “ลงโทษ” ผู้อื่น (โดยใช้การกดปุ่มกระแทไฟฟ้า)

Barton ได้เป็นผู้หนึ่งที่ทำการศึกษาในเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง การศึกษาของเขายังคง สรุปผลเกี่ยวกับบุคลิกภาพและความก้าวร้าวไว้ดังนี้

1. บุคคลที่เคร่งต่อสังคมมาก ๆ คุณจะมีความก้าวร้าวน้อยกว่าคนที่ไม่เคร่งต่อสังคม ซึ่งในข้อนี้อาจจะแปลความหมายได้ว่าคนที่กลัวเสียงสังคมจะไม่ทำอะไรในทิศทางที่สังคมจะ ดำเนินมา และความก้าวร้าวที่เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ ดังนั้นถ้าเข้าแสดง พฤติกรรมก้าวร้าวออกไปสังคมอาจไม่ยอมรับเขาที่ได้ แต่ถ้าเป็นคนที่ไม่กลัวต่อเสียงสังคม เขาก็ อาจทำอะไรตามอำเภอใจโดยพฤติกรรมที่ทำอาจเป็นพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และสังคมจะยอมรับ เขายังไหร่ก็ได้ การกระทำของเขารือไม่นั้น เขายังไงไร้กังวลทั้ง 2 ประเภทนี้ ถ้าได้ รับการย้ำๆ จากผู้อื่นรุนแรงพอ ก็อาจจะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวได้เท่า ๆ เทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ เคร่งต่อสังคมหรือไม่ก็ตาม

2. ในทำนองเดียวกัน บุคคลประเภทที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในตัวเขาก็จะมี พฤติกรรมก้าวร้าวน้อยกว่าคนที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในตัวเขามาก

3. ในปี 1966 นักจิตวิทยาชื่อ รอตเตอร์ (Rotter) ได้คิดค้นแบบประเมินผลในการบังคับ ตนเอง (Locus of Control Scale) เพื่อวัดว่าบุคคลมีการบังคับตัวเองจากภายในหรือภายนอก

ผู้ที่ได้คุณนสูงจากแบบทดสอบนี้ แสดงว่ามีการบังคับตนเองจากภายนอก ในขณะที่ผู้ที่ได้คุณน้ำมักจะแสดงว่ามีการบังคับจากภายใน

บุคคลที่การบังคับตนเองมาจากภายนอกนั้น รอดเดอร์หมายถึงบุคคลประเภทที่เชื่อในโฉะโฉะค่าไว้ก่อนที่จะเริ่มงาน พวgnี้เชื่อว่าสิ่งตัวที่เกิดขึ้นกับชีวิตเขานั้นมักเป็นผลจากการกระทำการของผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม โดยที่ตัวเขาระบบงานจะไม่มีสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของเขายัง พวgnี้ยังเชื่อว่าสิ่งพยากรณ์เปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้ประโยชน์ ไม่ชัวร์ให้ชีวิตดีขึ้น ไม่คิดว่าตัวเขามีความสามารถเปลี่ยนแปลงหรือทำอะไรมาก็ได้ และมักคิดว่าพัฒนาจากภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมจะมีอำนาจเหนือเสมอ

ในทางตรงข้าม ผู้ที่มีการบังคับตนเองจากภายใน มักเห็นว่าเขาระบบการทำงานเป็นผู้บังการชีวิตของตนเอง ผลกระทบทุกอย่างที่เกิดกับชีวิตเขาระบบ เป็นสิ่งที่เขาราทำให้มันเกิดขึ้นทั้งสิ้น พวgnี้จะไม่นั่งรอคอยให้โฉะโฉะมาเปลี่ยนชีวิตเขา แต่จะออกไปเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง

ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้านั้น นักจิตวิทยาพบว่าผู้ที่มีการบังคับตนเองจากภายนอก มักจะไม่คร่ำครื้นโดยต่อค่ายิ่งจากผู้อื่น “ไม่ว่าค่ายิ่งยุนั้นจะรุนแรงมากน้อยเพียงใด แต่สำหรับบุคคลที่การบังคับตนเองมาจากภายนอกนั้น มักจะตอบสนองการยิ่งยุคภายนอกในระดับที่เท่าเทียมกับการยิ่งยุ เช่น ถ้าภายนอกแรงนา เขายังคงตอบโต้แรงกลับไป แต่ถ้าแรงน้อย ก็จะทนอยู่กับน้ำท่วมไปด้วยกัน

เราอาจจะกล่าวสรุปได้ว่า ฯ ว่า บุคคลภายนอกนิคมมีส่วนสำคัญกับความก้าวหน้าอยู่ไม่น้อย เช่นผู้ที่มีบุคคลิกภาพที่ไม่บุกเบิกต่อสังคม มีความต้องการยอมรับจากสังคมต่ำ หรือมีการบังคับตนเองจากภายนอก อาจแสดงความก้าวหน้าได้ถูกกว่าผู้ที่มีบุคคลิกภาพนิคม อ แต่ถ้ายังไร้ความสามารถ สำหรับการสรุปผลที่แน่นอนนั้นเรายังจะต้องใช้เวลาสักระยะหนึ่งเพื่อการศึกษาด้านนี้ให้การช่างกว่าที่ได้ทำไปในปัจจุบัน

5.4.2 การศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีความก้าวหน้า

เราระบบไม่สามารถปฏิเสธความจริงข้อนี้ที่ว่า บุคคลบางคนใช้ชีวิตในลักษณะที่แสดงความก้าวหน้าอย่างมากยุ่งเเมลง เช่นพวgn์อันชาต นักลงทุนไม่เป็นต้น อุเมือนว่าสำหรับ

พวกรู้สึกว่าใช้ชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตไปเสียแล้ว และก็ไม่น่าประหลาดใจเมื่อว่า จุดจบของเขารู้สึกไม่พ้นคุกคาระ หรือบางคนที่ร้ายแรงหน่อยก็โคนิจเป้า หรือนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า

ทำไมบุคคลบางคนจึงใช้ชีวิตวนเวียนอยู่กับคุกคาระ และกระทำความผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ? ทำไมเขาจึงไม่เชื่อหลาน ? พวกรู้สึกว่า การใช้ชีวิต หรือบุคคลก้าวที่คื้นถ่ายกันอย่างไรบ้างไหม ?

สาเหตุที่มาจากการใช้ชีวิตแบบนี้ คือความไม่สงบทางจิตวิทยาสังคมหรือทาง (Toch, 1969) สมใจศึกษา เข้าใจสัมภានนักไทยมากมายและได้นำคำสอนของนักไทยเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ผลปรากฏว่าทุกช่วงไม่สามารถบ่งได้ว่าสาเหตุใดโดยเฉพาะที่ทำให้บุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมก้าวร้าว แต่สิ่งที่เข้าพบจากการศึกษาครั้งนี้ก็คือประเททของบุคคลที่ชอบใช้ชีวิตเกี่ยวกับความก้าวร้าวในระดับต่าง ๆ ทุกช่วงบุคคลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

ก. ประเททป้องกันภัยนักเดินทาง พวกรู้สึกว่าไม่มีใครเป็นมิตร กับเขามาก่อน ทุกคนเคยข้องเรื่องเด่นงานเขา ดังนั้น ถ้ามีเรื่องอะไรสักนิดหน่อย เขายังต้องใช้โอกาสตอบโต้ออกไปอย่างรุนแรง หรือถ้าไม่มีใคร "หายใจ" กับเขา เขายังอาจจะไปหาเรื่องกับคนอื่นได้ง่าย ๆ พวกรู้สึกว่าเป็นพวกรู้สึกและอันตรายที่ทุกคนอยากรู้กัน

ข. ประเททอวดตัวทั้งตัวด้วย พวกรู้สึกว่าตัวให้มุขย์ทั้งโลกของเขาว่า เขายังเด็ก ต้องใหญ่ไม่มีใครหรือสิ่งใดที่จะทำให้ความอ่อนไหวอยู่ของเขายอดคงไปได้ พวกรู้สึกจะแสวงหาหรือพากันเข้าไปเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวอยู่เสมอ เพราะคิดว่าเป็นวิธีที่จะพิสูจน์คุณค่าของตัวเอง

ค. ประเททป้องข้อเสียง พวกรู้สึกว่าเป็นผู้ชายก่อตุ่น ที่พยายามทำให้เพื่อนร่วมก่อตุ่นมองว่าเขารู้สึกขยี้ริบ สิ่งที่เขารู้สึกนี้หันเกรงที่สุดก็คือ การถูกหาว่าเป็นคนขี้ขลาดด้วยความก้าวร้าวของกลุ่มนี้อาจจะเกิดจากภาระที่เพื่อน ๆ ส่อเสียน ทำให้ต้องมีพฤติกรรมก้าวร้าวออกไปเพื่อพิสูจน์ให้ใคร ๆ เห็นว่า เขายังไม่ได้เป็นตัวที่ถูกกล่าวหา ด้วยตัวเองเรื่องของความก้าวร้าว ประเททนี้ ได้แก่การที่นักเรียนซื้อตั๋วรถโดยสารยังกรุงเทพฯ เพื่อไปยังจังหวัดต่างๆ ท่องเที่ยว เนื่องจากต้องการท่องเที่ยวในวันหยุดนักเรียน แต่ต้องกลับบ้านในวันต่อไป

พารากาพว่า ทำการณาคหกรรมครั้งนี้เพราจะเพื่อนก่อตัวหาว่าเป็น “หน้าตัวเมีย” จึงได้ตัดสินใจ ทำสิ่งที่อุกอาจขึ้นเพื่อตอบลังคาก่อตัวหาของเพื่อน ๆ ทั้ง ๆ ที่โดยปกติแล้วทั้งคู่อาจารย์และ เพื่อน ๆ ต่างก็ให้การร่วม เขาไม่ได้มีนัยตักก่าวร้าวหรือเป็นนักลงแต่ช่างใจ

จะเห็นได้ว่า คนที่ทำพุทธิกรรมก้าวร้าวนี้ กระทำไปด้วยสาเหตุหลายประการ ทอยมี ความเชื่อว่า บุคคลก้าวร้าวนี้มีพื้นฐานทางจิตใจคล้ายเด็ก ที่ชอบใช้กำลังเพื่อให้ได้มาใน สิ่งที่ตนต้องการ แทนที่จะใช้ทักษะทางสังคมในการได้มาของสิ่งนั้น ๆ และที่เป็นเช่นนั้นก็เพรา บุคคลเหล่านี้อาจไม่รู้จักวิธีอื่น และเข้าใจว่าการใช้ความรุนแรงเป็นค่าตอบเดียวที่เข้ารู้จักก็ได้ เมื่อใช้ความรุนแรงป้องເเส้ฯ จึงทำให้กลยุทธ์เป็นอุปนิสัยอันถาวรไป

จากการศึกษาเรื่องบุคคลิกภาพของบุคคลที่ก้าวร้าวนี้ นักจิตวิทยาพบว่า บ่อยครั้งของ ณาคหกรรมที่เต็มโหด ทำรุนแรงนั้น ผู้ที่เป็นณาคหกรรมมักจะเป็นคนเงยง เรียบร้อย และดูไม่น่าเชื่อ ว่าเขายจะทำพุทธิกรรมอันอุกอาจรุนแรงนั้นได้ และคดีที่เขาก้าวลงไปก็อาจเป็นครั้งเดียวในชีวิตก็ได้ นักจิตวิทยาได้ศึกษาถึงบุคคลิกภาพของบุคคลประเภทนี้และสรุปได้อ้างคร่าว ๆ ว่า มักเป็นบุคคล ที่เก็บกอดความโกรธ และความก้าวร้าวไว้ในตนเองสูง ไม่แสดงออก แต่มีเมื่อถึงจุดหนึ่งที่ไม่ สามารถเก็บรับไว้ต่อไปได้ ก็มักจะใช้ความก้าวร้าวอย่างรุนแรงเป็นทางออก

ซึ่งติดจากการศึกษาเรื่องบุคคลิกภาพของผู้ที่ก้าวร้าวนี้อาจทำให้ผู้ที่เป็นพ่อแม่ ครูอาจารย์ หมั่นสังเกตและให้ความสนใจแก่บุตรหลาน หรือคุณปู่ที่มีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมะสม เพราความก้าวร้าวนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว ผู้ร้ายมิใช่ตกอยู่กับเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายเท่านั้น หากยังเป็น การตัดอนาคตของผู้กระทำ และเป็นผลเสียต่อสังคมส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง

5.4.3 สถานการณ์ที่น่าไปสู่ความก้าวร้าว

มีปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ทางชนิดที่อาจมีผลกระตุ้นให้เกิด พุทธิกรรมก้าวร้าวนี้ได้ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

5.4.3.1 ถูกใจมติจากผู้อื่น การถูกกระตุ้นจากผู้อื่นนั้น เป็นสาเหตุสำคัญของการ เกิดความก้าวร้าว การกระตุ้นในที่นี้หมายความว่าการก้าวหา ใจมติด้วยคำพูด กริยาท่าทาง ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมส่วนน้ำไปสู่การตอบโต้ที่ก้าวร้าวได้ง่าย สมมุติว่าเราทำสิ่งเดินอยู่ที่ ถนน มีคนสักคนหนึ่งเดินเข้ามาหาพร้อมทั้งกล่าวคำหยาบ ด่าทอเราต่าง ๆ นานา เราจะทำ

อย่างไรตี? โดยทั่วไปบุคคลมักจะดูไม่ได้ที่จะเกิดอารมณ์ในการตอบ หรือร้านนักมาก ๆ เช่น ก็อาจถึงขั้นมองมือทำร้ายร่างกายกันได้

ผลวิจัยมักแสดงว่า การถูกใจนี่จากบุคคลอื่นจะนำไปสู่การให้ตอบที่ก้าวร้าวมากกว่าจะมาจากสาเหตุของความชื่นชมคับใจเช่นอีก นักจิตวิทยาสังคมได้ทำการศึกษาโดยแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็น 2 กลุ่ม เท่าให้หันทางกลุ่มทำงานชิ้นหนึ่ง ในกลุ่มที่หนึ่งนั้นเขาจัดอุปสรรคให้เกิดขึ้นกับงานชิ้นนั้น ทำให้หันกลุ่มทำงานชิ้นหนึ่ง ในกลุ่มที่หนึ่งนั้นเราจัดอุปสรรคให้เกิดขึ้นกับงานชิ้นนั้น ทำให้หันกลุ่มที่หนึ่งไม่สามารถหันงานชิ้นนั้นสำเร็จ ส่วนกลุ่มที่สองเราปล่อยให้หันกลุ่มทำงานชิ้นนี้จนเสร็จ หลังจากนั้นก็ส่งบุคคลที่เครื่องมือไปประกอบต่อไป ดูถูกผลงานที่เสร็จแล้วของกลุ่มที่สอง ผลปรากฏว่าสามารถก่ออุปสรรค ผลของการศึกษาร่วมนี้ก็คงจะสรุปได้อย่างคร่าวๆ ว่า การถูกใจโดยตรงจะนำไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าความชื่นชอบใจ ที่เกิดจากความต้องการไม่มีเงื่อนไข

5.4.3.2 เมื่อถูกฟ้อนหน้าคนอื่น ลองนึกภาพที่บุคคลสองคนกำลังต่อสู้กันในสถานที่เปลี่ยวตามล้ำพัง กับเมื่อบุคคลต่อสู้กันโดยมี “ไทยมุ่ง” มาอยู่รายรอบ คุณจะมีความก้าวร้าวกว่ากัน?

จากการศึกษามักพบว่า “ผู้ดู” มีผลต่อการแสดงความก้าวร้าวอย่างน่าสนใจ กล่าวคือ ถ้าผู้ดูยิ่งส่องเสียงเชิงรุก หรือเอาใจช่วย ด้วยคำพูดท่าทาง จะยิ่งทำให้คู่ต่อสู้ทึ่กความรุนแรงต่อ กันมากขึ้น ถ้ายกเว้นเสียงเชิงรุกหรือคำพูดยิ่งไปเพิ่มความรุนแรงอย่างมากตามไปด้วย ขอให้เราลองนึกภาพตามนวยกิจไม่มีผู้ดู กับสถานะนวยกิจที่แน่นหนัดตัวอยู่คนเดียว ทั้งเสียงเชิงรุกและเสียงปีพากย์ที่เร้าใจคู่ต่อสู้อยู่ตลอดเวลา ย่อมทำให้ความรุนแรงมากตามไปด้วย แสดงว่าทั้งเสียงและทั้งคำพูด ส่วนช่วยกระตุ้นจิตใจและมีผลต่อการซักที่รุนแรงมากขึ้นไปด้วย

อย่างไรก็ตาม ค่าถ่านที่นำสนใจต่อไปก็คือ ถ้าผู้ดูไม่อนน “ร่วมวง” ไปกับการต่อสู้นั้น อะไรจะเกิดขึ้น? บุคคลจะแสดงความก้าวร้าวเพิ่มขึ้นหรือลดลง? บอร์เดน (Borden, 1975) “ได้พยายามตอบค่าถ่านนี้โดยจัดการทดลองให้ผู้ที่เราต้องการศึกษาทำหน้าที่เป็น “คู่” ลงโทษ “นักเรียน” ที่ตอบค่าตอบผิดด้วยการกดบุ่มกระแทไฟฟ้าที่มีจานวนไว้สิบตัวที่ต่างกัน (ดูกราฟดัง

ของมิลเลอร์ในเรื่องการคัดอ่อนตามกัน) ในขณะที่ผู้ถูกทดลองทำการจ่ายกระแทกไฟฟ้าลงไทย ผู้เรียนอยู่นั้น เขาได้จัดให้มีนักศึกษาหุ่นยิ้งบ้าง ชายบ้างไปอินคอร์สการจ่ายกระแทกไฟฟ้าของบุคคลผู้อื่น เพื่อที่จะศึกษาว่าการมีผู้อื่นคงอยู่สังเกตการณ์อยู่นั้น จะมีผลต่อการลงโทษไทยที่รุนแรง (จ่ายไฟสูงขึ้น) ซึ่งของบุคคลหรือไม่ ? ผลปรากฏว่า ด้าน “ผู้ดู” เป็นชาย จะมีผลต่อการลงโทษไทย ด้วยการเพิ่มจำนวนกระแทกไฟที่แรงสูงมากกว่าเดิมผู้ดูเป็นหญิง แม้ว่าผู้ดูทั้งชายและหญิงจะเพียงแค่ในปีนกุ้งเฉย ๆ โดยไม่มีการพูดจาตอบโต้หรือเชียร์ผู้ลงโทษไทยเด็กตาม

เหตุไรความก้าวร้าวจึงเพิ่มมากขึ้นถ้ามีผู้ดูเป็นเพศชาย ในขณะที่ถ้าเป็นเพศหญิงแล้ว จะไม่มีผลเลย ? คำตอบคือค่าความนิ้องเขินบายได้ในแบบที่ว่า ผู้คนโดยทั่วไป มักจะคาดหวังว่า เพศชายคงจะต้องมีความก้าวร้าวมากกว่าเพศหญิง และคงจะยอมรับพฤติกรรมก้าวร้าวในขณะที่เพศหญิงส่วนมากเป็นเพศที่อ่อนแอกว่า ยอมไม่ชอบความรุนแรง ดังนั้น เมื่อผู้ถูกทดลองเห็นว่าผู้สังเกตการณ์เป็นเพศชาย จึงปล่อยกระแทกไฟฟ้าไปในระดับที่สูงกว่าเมื่อเพศหญิงเป็นผู้ดู

5.4.3.3 เมื่อไม่ได้ออกเสนอกัน ในกรณีที่ผู้ทำหน้าที่ลงโทษไม่ต้องแสดงตัวให้ผู้อื่นรู้ เขายังจะลงโทษไทยรุนแรงกว่าเมื่อมีการแสดงตัวเป็นที่เบิกเหย ก่อความอิกลมัยหนึ่งก็คือ ถ้าใคร ๆ รู้ว่านาอ ก.ต้องทำหน้าที่ลงโทษนาอ ช. นาย ก.จะลงโทษนาย ช.ไม่รุนแรงเท่าในสถานการณ์ที่ไม่มีผู้ใดรู้ว่า นาย ก.เป็นผู้ลงโทษนาย ช.

นักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงโด่งดังในเรื่องการศึกษาความก้าวร้าวโดยไม่แสดงตนนี้คือ ซิมบาร์โด (Zimbardo, 1970) เขายังได้ทำการทดลองด้วยวิธีการให้บุคคลกลุ่มนึงเข้ามานั่งรวมกันในห้อง โดยให้นั่งบนเก้าอี้ที่มีบุมป์ถ้อยกระแทกไฟฟ้าในการลงโทษไทยผู้อื่น บุคคลเหล่านี้จะไม่สามารถรู้ได้เลยว่า เขายังทำสิ่งนั้นรวมกับผู้อื่นอยู่กับผู้ใด เนื่องจากซิมบาร์โดได้ให้พวงเขากลุ่มนี้ใส่ถุงคลุมปากปิดหน้าตาและการแต่งกาย ผลปรากฏว่าเมื่อต้องทำภาระ “ลงโทษ” บุคคลเหล่านี้จะลงโทษผู้อื่นรุนแรงกว่าเมื่อเขาไม่มีถุงคลุมหน้าและร่างกาย

ซิมบาร์โด ได้สรุปผลจากการศึกษาของเขาว่า ในสถานการณ์ที่ไม่มีการแสดงตน ไม่มีใครรู้ว่าใครเป็นใคร บุคคลจะรู้สึกว่าไม่มีใครกำลังดูอยู่ตัดสิน วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวเอง ทำให้เขายกความวิตกกังวล และความรู้สึกจะอยู่ หรือความรู้สึกผิดถ้าจะต้องลงโทษผู้อื่นลงไว เป็นเหตุให้เขากล้าที่จะทำร้ายหรือลงโทษไทยผู้อื่นได้อย่างรุนแรงมากขึ้น

5.4.3.4 ผลของการความรู้สึกและเด็กทุกคน คงไม่มีผู้ใดปฏิเสธว่าอาการที่ร้อนอบอ้าว จะมีผลต่อจิตใจของบุคคลไม่มากก็น้อย อาการร้อนปอดอยครึ่งทำให้เราหูดหิด หัวเสียได้ง่าย อ่อนไหวต่อการศึกษาค้นคว้าในเรื่องความร้อนกับความก้าวสำรวจนี้ยังสับสนและหายใจลำบากไปได้ง่าย ๆ บางครั้นได้ทำการค้นคว้าในเรื่องความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 นี้ พร้อมกับสรุปได้อ่าน ก้าวง ๆ ว่า ทั้งความร้อนและความก้าวสำรวจนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างสัมบัณฑ์แน่นและเกี่ยวโยงไป ถึงสภาพอารมณ์ของบุคคลนั้น ๆ อีกด้วย อีกอาการร้อนมากขึ้น ความหูดหิดฉุนเฉื่อยกว่า กว่าเดิม ซึ่งผลก็คือโอกาสจะแสดงความก้าวสำรวจออกไปย่อมมีมากขึ้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่ออาการร้อนถึงจุดหนึ่งแล้ว บุคคลแม้จะอึดอัดและมีปฏิกิริยาอย่างหนักหน่วงก็จากสภาพความไม่สงบนั้น แต่ความก้าวสำรวจในช่วงนี้จะกลับลดลง คำอธิบายต่อปรากฏการณ์นี้คงเป็นสิ่งที่เราต้องรอคอยจากผลงานของการวิจัยในอนาคต

ในเรื่องของเดียงรนกวนที่เข่นกัน ถ้าเราเดินไปตามถนนในกรุงเทพมหานคร ติ่งที่เป็นมงคลภาวะอ่อนไหวนั่นที่เราต้องประดับ เห็นจะเป็นเรื่องของเดียงเป็นพิษนี่เอง เสียงที่ก่อสร้างน้ำหมาดีงเดียงที่รบกวน ทำลายประสิทธิภาพของรถชนิดต่าง ๆ รวมทั้งการใช้แทรคกันอย่างขาดเหตุผลของรถโดยทั่วไป

จากการวิจัยนี้ความสัมพันธ์ของเดียง และความก้าวสำรวจนั้นพบว่า เดียงจะมีผลทำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา ก้าวสำรวจที่อ่อนบุคคลผู้นั้นก้าวสั้นอยู่ในสภาพอารมณ์ที่โกรธ หรือหุนหึน เดียงที่เกิดรบกวนในขณะนั้น จะยิ่งเพิ่มความก้าวสำรวจมากขึ้นในการแสดงออกของเขา แต่ถ้าเจ้าอยู่ในอารมณ์ที่ปกติ เดียงตั้งหรือค่อจะไม่มีผลต่อความก้าวสำรวจของเขา นอกจากนี้ถ้าบุคคลได้รู้ว่าเขานำมารถบังคับเดียงเหล่านั้นได้ (ให้ดังขึ้น หรือค่อลง) เขายังไม่แสดงปฏิกิริยา ก้าวสำรวจออกไป

5.4.3.4 อักษรพอกของเครื่องเที่มมีน้ำเม้า คงไม่มีผู้ใดปฏิเสธอิทธิพลของเครื่องตีม ประเภทมีน้ำเม้า ผู้ที่เห็นด้วยจะถูกขอร้องไม่ให้ขับรถ หรือทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความระมัดระวัง เพราะถูกเขียนด้วยน้ำเม้าทำให้บุคคลมีการอ่านช้าใจต่ำ ประมาณและอาจแสดงกริยาหรือคำพูดที่รุนแรงกว่าปกติ ก่อให้เกิดเรื่องรุนแรงขึ้นได้

泰勒 (Taylor, 1972) "ได้ทำการทดลองหลายครั้งในเรื่องผลของถูกเขียนด้วยน้ำเม้า ที่มีต่อการแสดงออกในลักษณะที่ก้าวสำรวจหรือไม่ของบุคคล วิธีการของ泰勒ก็คือให้

บุคคล 2 กลุ่ม กลุ่มนี้ตื่นสุราจำนวนมากกว่าอีกกลุ่มหนึ่งที่ถอนการทดลอง การทดลองของเขาก็คือให้บุคคลทำการแข่งขันกันโดยให้แข่งท่างานกันเป็นคู่ๆ และถ้าคู่ของเรานำมาไม่ดีก็ให้เราสามารถปล่อยกระแสไฟฟ้าไปถ่องไทยศูนย์ของเราได้ เทเลอร์ต้องการอุ้ว่าการถ่องไทยของผู้ถูกทดลองนั้นจะหนักเบาตามจำนวนสุราที่ตื่นเข้าไปหรือไม่

ผลปรากฏว่า ในกลุ่มผู้ที่ตื่นสุราเข้าไปจำนวนมากนั้น เมื่อทำการถ่องไทยศูนย์ของเขาระดับไทยตัวอ่อนจำนวนกระแสไฟฟ้าที่รุนแรงมากกว่ากลุ่มบุคคลที่ตื่นสุราเข้าไปน้อย เขายังสรุปว่า สุรา มีผลต่อความก้าวเร็วตามที่คาดเอาไว้

ในขณะเดียวกัน กัญชาถูกตั้งมีผลในการตื่นสุรา บุคคลที่เพพอร์กัญชาเข้าไปน้อยจะไม่แสดงความก้าวเร็วออกมาก ส่วนบุคคลที่เพพอร์กัญชาเข้าไปจำนวนมาก ถูกตั้งกัญชาถูกตั้งจะทำให้ออกความก้าวเร็วกล้ายเป็นเชิงซึ่ม ซึ่งกล้ายเป็นผลในการเก็บกอดแทนการแมตช์ออก

5.5 สรุป

1. มีผู้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความก้าวสำ้าวแตกต่างกันออกไป ตามความเชื่อของพ่อoyท และทฤษฎีจิตวิเคราะห์มองความก้าวสำ้าวในแง่ของการที่ร่างกายขับพลังงานก้าวสำ้าวนี้ออกมาน ความก้าวสำ้าวซึ่งเป็นสิ่งธรรมชาติจะต้องเกิดขึ้นควบคู่กับความเป็นมนุษย์ที่เดียว ส่วนนักจิตวิทยา สังคมการทดลองมองความก้าวสำ้าวว่าเป็นเรื่องของการเรียนรู้ เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ ความก้าวสำ้าวในความหมายของนักศึกษาศาสตร์เป็นขบวนการคุ้มครองสืบสืบทอดเพาพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต และมีผลต่อการเลือกคุ้มครองของสัตว์และมนุษย์มาก

2. ความหมายตามที่นักจิตวิทยาสังคมส่วนใหญ่ให้ไว้กับความก้าวสำ้าวมักจะเป็น “พฤติกรรมที่มีเป้าหมายที่จะทำร้ายชีวิตอื่น โดยที่ตั้งมีชีวิตนั้นพยายามที่จะหลีกหนีจากการถูกทำร้ายนั้น”

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความก้าวสำ้าวนี้ มักจะถูกแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มทั่วไปกันคือ กลุ่มที่เน้นเรื่องสัญชาตญาณ กลุ่มที่เน้นเรื่องแรงขับ และกลุ่มที่เน้นเรื่องการเรียนรู้

4. กลุ่มที่เน้นในเรื่องสัญชาตญาณ ได้อ้างให้เห็นว่าความก้าวสำ้าวเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยมิใช่เป็นการเรียนรู้

5. กลุ่มที่เน้นเรื่องแรงขับ อธินายความก้าวสำ้าวว่าเป็นสิ่งที่เกิดเองหรือเรียนรู้ก็ได้ โดยมีเรื่องความค้นห้องใจว่าเป็นสาเหตุหนึ่งของการมีพฤติกรรมก้าวสำ้าว ทฤษฎีนี้ยังได้อ้างอิงถึงตัวกระตุ้น ให้เกิดความก้าวสำ้าวจากสิ่งแวดล้อม และสภาพภาระณ์โทรศัพท์ของบุคคลว่ามีผลต่อความก้าวสำ้าว ด้วย

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ เน้นในเรื่องการเรียนรู้ความก้าวสำ้าวจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคล กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าความก้าวสำ้าวจะเกิดจากการสังเกต และเปลี่ยนแบบจากบุคคลอื่น เช่น จากพ่อแม่ หรือแม่ต่ำภายนครและโทรทัศน์

7. เว่อนไวางบุคคลิกภาพอาจนำไปสู่ความก้าวสำ้าวได้ เช่น บุคคลิกภาพที่ไม่แคร์ต่อสังคม ผู้ที่ความต้องการยอมรับทางสังคมต่ำ หรือผู้ที่มีการบังคับคนเองจากภายใน ส่วนแสดงความก้าวสำ้าวได้สูงกว่าผู้มีบุคคลิกภาพในทางตรงข้าม

8. มีบุคคลบางประเภทที่นิยมใช้ความก้าวสำ้าวเป็นวิธีชีวิต เช่นอันดรูว์ ใจ ผู้ร้ายบุคคลเหล่านี้มักมีความต้องการสูงกว่าผู้อื่นในด้านการปกป้องภาพพจน์ของตนเอง และความอิ่งใหญ่ให้ผู้อื่นเห็นหรือต้องการปกป้องชื่อเสียงของตนจาก การถูกกล่าวหาของเพื่อนในกลุ่ม

๙. มีปัจจัยทางสถานการณ์ทางประการที่นำไปสู่ความก้าวร้าวได้ เช่น เมื่อบุคคลถูกโจมตีจากผู้อื่นด้วยทำเหตุหรือวิธีการทำทางเมือง “คนดู” หรือได้อ่านเติยงเชียร์จากผู้อื่น เมื่อไม่ต้องแสดงตนให้ประจักษ์ นอกจากนี้ก็มีด้วยประอื่น ๆ เช่น ความร้อนจากอากาศ เพียงรับทราบที่ดังมาก ๆ ตลอดจนถึงเครื่องที่มีมนมา เช่น ศรุา หรือเครื่องที่มีหม้อนอกห้องอื่น ๆ

ท่านกติ